

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 28, 326, 236, 309

Čtení: L 15, 11 – 32

Text: Mt 18, 10 – 14

Mějte se na pozoru, abyste nepohrdali ani jedním z těchto maličkých. Pravím vám, že jejich andělé v nebi jsou neustále v blízkosti mého nebeského Otce. Vždyť Syn člověka přišel spasit, co zahynulo. Co myslíte? Má-li někdo sto ovcí a jedna z nich mu zabloudí, nenechá těch devadesát devět na borách a nejde hledat tu, která zabloudila? A podaří-li se mu ji nalézt, amen, pravím vám, bude se z ní radovat víc než z těch devadesáti devíti, které nezabloudily. Právě tak je vůle vašeho nebeského Otce, aby nezahynul ani jediný z těchto maličkých.

Dnes by se dalo to podobenství říct i jinak: Třeba takto: Co myslíte? Když pořádate výlet do Alp a jeden účastník zájezdu se ztratí, zraní, spadne ze skály nebo zřítí do strže, copak nenecháte celý zájezd na hotelu a nezorganizujete záchrannou akci a když ho objevíte dolámaného a zraněného, copak nezavoláte tomu jednomu zraněnému člověku záchranný vrtulník, aby ho převezl do nemocnice? Ano, přesně to byste udělali. Žádný rozumný člověk by v takové chvíli neobjednal vrtulník, aby vozil zbytek turistů na vyhlídkové lety. Vrtulník se volá právě pro toho jednoho člověka, na něhož je v té chvíli upřena mnohem větší pozornost než na zbylé turisty. Tak je to normální, že záchranné vrtulníky startují pro ty, kdo se dostali do maléru a jsou v ohrožení života. Startují pro ně i v případě, že si to dotyčný zavínal sám. Žádného z 99 spořádaných turistů snad nenapadne, že by se záchranný vrtulník měl věnovat přednostně jim, kteří žádný problém nemají. Tomu zcela rozumíme.

O to víc je zvláštní, že se právě v církvi občas setkáme s představou, že by se duchovní pastýř měl věnovat především těm 99 spořádaným věřícím ve sboru, a pokud jde o nevěřící nebo zbloudilé, nebo ty, které jsme nějak odradili či zahnali, tak ti si holt musí nějak poradit sami.

Podobenství o ztracené ovci tedy mimo jiné otevírá téma vyvažování pozornosti. Ovšem i v církvi stále existuje jakési záslužnické uvažování, a sice že zasloužili členové sboru si zaslouží také větší pozornost. V Ježíšově praxi i v jeho kázáních tomu ovšem bývá naopak. Např. v jeho podobenství o dělnících na vinici už jen pouhé rovnocenné hodnocení dlouze i krátce pracujících dělníků ony zasloužilé pracovníky pobuřuje. V případě ztracené ovce je ta pozornost pastýře už zcela asymetrická. Věnuje se více té jedné ztracené ovečce než 99 neztraceným. Jako církev si tedy musíme nechat líbit, když se pozornost duchovních pastýřů soustředí právě na ty, kdo jsou mimo ohradu. Podobenství provokuje právě touto nevyvážeností a my ji nemůžeme oslabit poukazem na to, že přece všichni jsme ovce bloudící. Když jsem se nedávno ptal jednoho kolegy na jeho pastorační praxi, tak překvapivě řekl, že z toho mála času, který věnuje pastoraci, zcela převažuje pastorence lidí mimo sbor a mimo církev.

Tak jako pozornost pastýře není ke všem ovcím rovnoměrná, tak stejně podobenství rozlišuje i rozdílnou míru radosti. Jistě máme velikou radost z těch, kdo pravidelně chodí na bohoslužby. Máme radost z našeho společenství, z lidí, s nimiž se tu setkáváme a rádi je vidáme, máme radost, že sbor funguje, schází se, je vcelku spokojený a soběstačný. Máme radost z těch, kteří od dětství chodí do sboru, nikdy ho neopustili a jsou tu stále. Podle Ježíšova podobenství je to však ta menší radost. Větší radost je z nalezců, z těch, kteří naopak společenství sboru neznají nebo jej kdysi opustili, ale teď hledají cestu zpět. Větší radost je z těch, kteří se ztratili ve světě, ale pastýř je objevil a je šťastný, když se může podílet na jejich záchraně.

To mimo jiné také znamená, že žádná z těch ztracených ovcí si nezaslouží něco jako opovržení, pohrdání, výčitky, či dokonce trest. Pastýř nehledá ovci proto, aby ji dopadl a potrestal, ale aby ji zachránil, objal a všichni pak z toho měli radost.

Bohužel si stále někteří lidé představují vztah Boha a člověka jako vztah soudce a provinilce. V jejich představě Bůh po lidech pátrá, aby je potrestal. Ježíš ale Boha představuje ve zcela jiném světle. Zbloudilá ovce není uprchlý vězeň, ale nebohé zvíře, které potřebuje lékaře. A lékař netrestá, nýbrž léčí. Ježíšovo podobenství by bylo zcela nesmyslné, kdyby si pastýř dal tu práci s hledáním pobloudilé

ovce jen proto, aby jí pak řekl, že za trest bude vyloučena ze stáda a zůstane zavržena. Jediné, co v tomto podobenství dává smysl, je veliká radost, když je ztracenec nalezen. Takovému zvířeti, které svévolně odejde z domu, člověk rád všechno odpustí, jen když se zase vrátí. Čím spíše nebeský Otec, který nás nekonečně miluje, touží všechny ztracené vyhledat, najít, obejmout a přijmout do svého domu.

Kdybychom se namísto Matoušova evangelia podívali k Lukášovi, tam je toto téma rozpracováno rovnou do několika podobných podobenství, z nichž nejsilnější a nejobsáhlejší je podobenství o marnotratném synu. Ani zde nechybí motiv těch, kteří zůstávají jakoby stranou pozornosti, a také z toho ovšem nejsou zrovna nadšení. Ty reprezentuje starší bratr marnotratného syna. Tento starší syn se mimo jiné vyznačuje absencí radosti. Ano, on si užívá jistotu pohodlí otcovského domova, nikdy neporušil žádný příkaz svého otce, ale nechápe otcovu radost z nezdárného syna. Zdá se, že svému mladšímu bratru i závidí. Závidí mu otcovu lásku, závidí mu otcovu radost, dokonce i tu hostinu, k níž je stejně jako jeho mladší bratr pozván. Cítí se uražen, protože nedovede skousnout otcovo odpuštění bratrova úletu.

Také pro nás bývá těžké přijmout, že Bůh odpouští i lidem, kterým my odpustit nedovedeme. Nedovedeme se radovat z toho, že Bůh netrestá zlé, že je nesoudí, a že jim bez výčitek a bez náležitého pokárání věnuje svůj zájem a pozornost. Alespoň nám se to tak občas jeví z Ježíšova jednání, že se zajímá i o ty, které my přehlízíme a zahrnuje svým požehnáním i ty, kterých my si nevšímáme. Bůh má totiž radost i z lidí nezasloužilých a v lidských očích nepatrných a maličkých. Bůh se prostě dovede radovat i z maličkostí. Ale když Hospodinova radost není i naší radostí, tak se připravujeme doslova o životní sílu. Ne nadarmo se totiž v kralické bibli praví: „Radost Hospodinova budiž síla vaše.“ A tak se mějme na pozoru, abychom nepohrdali ani jedním z těchto maličkých. Naopak – máme proč se veselit a radovat. Stačí, když se jeden toulavý hříšník najde, a je z toho větší radost, než když se 99 spravedlivých nikam nezatoulá.

Modlitba: *Pane, není ti jedno, když se ti někdo ztratí. Ale máš radost, když se znovu objeví a vrátí. Kéž tvoji radost sdílíme a kéž takovou radostí nepohrdáme, i když se nám to může jevit jen jako radost z pouhých maličkostí. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, pastýři dobrý, přimlouváme se u tebe a za lidi obecně. Nejen za církev, nejen za národ, nejen za naše rodiny, příbuzné a známé. Chceme se modlit i za lidi neznámé, nepříbuzné a cizí. Myslíme na ty, kterým církev nic neříká, kteří víru v Boha pokládají za naivní, předopotopní názor, modlíme se za ty, kteří nejsou z našeho ovčince, ale žijí v úplně jiné světonázorové bublině, modlíme se za ty, kteří nedovedou pochopit, jak dneska ještě někdo může věřit v Boha. Děkujeme ti, že se o takové lidi zajímáš, že se o ně staráš, že jim dáváš z milosti vše potřebné k životu, aniž by tušili, že je to všechno od tebe. Prosíme tě, Pane, za lidi, kteří nemají ani potuchy o tvé existenci a proto se s tebou nebaví. Kéž jim zprostředkujeme tvůj zájem o ně, kéž jim dáme nablédnout do našeho osobního vztahu s tebou, kéž v nich vzbudíme zájem o dobrodružné hledání tvé blízkosti. Pane, inspiruj lidi svým Duchem, aby tě hledali, toužili se s tebou setkat a dovedli tě poznat po hlase, který je v tomto ukřičeném světě tak tichý. Pane Ježíši Kriste, skrze svou oběť došel svět smíření s Bohem, a tak smíme všichni jako Boží navrácení synové a dcery společně volat k nebeskému Otci: Otče náš...*